

# **GIMNAZIJA KOPER**

**ŠOLSKO LETO 2026/27**

## **AKTIV ZGODOVINE**

### **MINIMALNI STANDARDI ZNANJA PO VSEBINSKIH SKLOPIH ZA 1. LETNIK**

Vse dogodke in procese mora dijak umestiti v pravilni čas in prostor

#### **1. LETNIK**

##### **Zakaj je pomembna zgodovina?**

Dijak/-inja:

- pojasni, kaj preučuje zgodovina;
- ponazori in oceni pomen zgodovinskih virov za zgodovino;
- sklepa in utemelji, kako sta se skozi zgodovino spreminjala zgodovinski prostor in čas;
- sklepa in utemelji pomen znanja zgodovine za današnji čas;

##### **Od človekovih začetkov do prvih imperijev**

Dijak/-inja:

- pojasni lastnosti, po katerih se človek razlikuje od živali;
- razloži pojem neolitske revolucije;
- opredeli območja in čas nastanka in razvoja prvih visokih kultur in ostalih civilizacij starega sveta;
- sklepa, kako so naravne in gospodarske razmere vplivale na spremembe v družbeni organizaciji in na začetke političnega organiziranja v obliki prvih mestnih držav
- navede značilnosti različnih državnih oblik kot so bile npr. mestne države, centralizirane enotne države, imperiji;
- primerja značilnosti različnih oblik vladavin kot so bile npr. teokracija, aristokracija, demokracija v različnih pojavnih oblikah in bodisi v monarhijah ali v republikah;
- sklepa o značilnostih sužnjelastniške družbe in utemelji značilnosti družbene hierarhije;
- navede značilnosti gospodarstva v starem veku
- umesti ključne dogodke, pojave in procese iz obdobja starega veka v ustrezen zgodovinski čas in prostor;
- uči se brati zgodovinske zemljevide, analizira simbole v legendah zemljevidov in na zemljevidih;
- razvija spretnosti zbiranja in izbiranja ter kritične presoje vrednosti in uporabnosti informacij iz izbranih zgodovinskih virov in literature;

##### **Prazgodovinska in antična kulturna dediščina na tleh današnje Slovenije**

Dijak/-inja:

- navede in opiše značilnosti načinov življenja v posameznih obdobjih kamene dobe;
- razloži značilnosti gospodarskih, družbenih in kulturnih dosežkov ljudstev iz posameznih obdobj kovinskih dob na Slovenskem;
- navede podobnosti in razlike v življenju rimskih mest in podeželja ter med provincami na tleh današnje Slovenije in Rimom;

## **Razpad rimskega imperija in nastanek srednjeveških monarhij**

Dijak/-nja:

- sklepa o vzrokih za razpad rimskega imperija;
- opredeli posledice razpada zahodnega dela rimskega imperija za evropski in sredozemski prostor;
- navedejo značilnosti posameznih modelov vladanja in jih primerjajo med sabo;
- sklepa o obsegu in načinu udeležbe različnih družbenih slojev, stanov oziroma razredov pri odločanju v državi oziroma pri vladanju;
- navede značilnosti stanovske družbe in sklepajo o njenih spremembah v posameznih obdobjih;
- z različnih zornih kotov sklepa o okoliščinah za nastanek različnih modelov vladanja in različnih načinov sodelovanja pri vladanju;
- navede značilnosti posameznih oblik vladanja in jih umestijo v čas in prostor,
- pojasni značilnosti in obseg etničnih, gospodarskih in družbenih sprememb po končani srednjeveški kolonizaciji;
- navede vzroke za nastanek srednjeveških mest
- našteje osnovne mestne pravice
- opiše izgled srednjeveških mest